

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัย ความเห็นของบุคลากรที่มีต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 235 คน โดยการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple random sampling) และการสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่าง โดยการเลือกสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำมาสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล ตลอดจนข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความเห็นของบุคลากรที่มีต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบความเห็นของบุคลากรที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง และหน่วยงานสังกัดที่แตกต่างกันต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

1. ความเห็นของบุคลากรที่มีต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง
2. บุคลากรที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง และหน่วยงานสังกัดที่แตกต่างกัน มีความเห็นต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ด้านเนื้อหา การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดการจัดทำงบประมาณตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2552 : 5) ประกอบด้วย

- 1.1 การจัดเตรียมงบประมาณ
- 1.2 การอนุมัติงบประมาณ
- 1.3 การบริหารงบประมาณ
- 1.4 การตรวจสอบงบประมาณ

2. การวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากร ได้แก่ บุคลากรของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 546 คน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จากการคำนวณตามสูตรของทาโร่ ยามานะ (Taro Yamane. 1973 : 727) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 235 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพบุคลากรของเทศบาลเมืองมหาสารคาม ประกอบด้วย การดำรงตำแหน่ง และหน่วยงานที่สังกัด

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จำแนกเป็น 4 ด้าน คือ

- 3.2.1 ด้านการเตรียมงบประมาณ
- 3.2.2 ด้านการอนุมัติงบประมาณ
- 3.2.3 ด้านการบริหารงบประมาณ
- 3.2.4 ด้านการตรวจสอบงบประมาณ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน มีลักษณะเป็นแบบปลายปิด มาตราส่วนประมาณค่า และแบบสัมภาษณ์ข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามถึงนายกเทศมนตรีเมืองมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามไปประสานงานกับนายกเทศมนตรีเมืองมหาสารคามเพื่อขอเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามกับบุคลากรของเทศบาลเมืองมหาสารคามด้วยตนเอง
4. ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้บริหาร ได้แก่ ปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล ผู้อำนวยการกองคลัง และผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ
2. นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ ลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding form)
3. นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้ว ให้คะแนนแต่ละข้อจากอำนาจการจำแนกรายข้อในแบบสอบถาม กำหนดไว้ 5 ระดับ ด้วยวิธีการของลิเคิร์ต (Likert)
4. นำแบบสอบถามที่ลงคะแนนเรียบร้อยแล้ว ไปประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยกำหนดค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) และการแปลความหมายค่าเฉลี่ย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ระดับความเห็นของบุคลากรที่มีต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ตัวแปร และหน่วยงานที่สังกัด ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA) ใช้ F-test และตัวแปรสถานภาพการดำรงตำแหน่งใช้ t-test โดยกำหนดนัยสำคัญในการทดสอบที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 235 คน จำแนกตามสถานภาพ การดำรงตำแหน่ง พบว่า สายงานผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 184 คน (ร้อยละ 78.30) และสายงานบริหาร จำนวน 51 คน (ร้อยละ 21.70) และจำแนกตามหน่วยงานสังกัด พบว่า สำนักปลัดเทศบาล จำนวน 31 คน

(ร้อยละ 13.20) สำนักการช่าง จำนวน 37 คน (ร้อยละ 15.70) สำนักการสาธารณสุขฯ จำนวน 45 คน (ร้อยละ 19.10) กองคลัง จำนวน 18 คน (ร้อยละ 7.70) กองการศึกษา จำนวน 84 คน (ร้อยละ 35.70) และหน่วยงานอื่น จำนวน 20 คน (ร้อยละ 8.50)

2. การศึกษาความเห็นของบุคลากรที่มีต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 4 ด้าน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านการเตรียมงบประมาณ และอยู่ในระดับน้อย 3 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อยคือ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการอนุมัติงบประมาณ และด้านการตรวจสอบงบประมาณ

3. ผลการเปรียบเทียบความเห็นของบุคลากร ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง และหน่วยงานสังกัดที่แตกต่างกันต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทางสถิติที่ระดับ .05

4. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

4.1 ด้านการเตรียมงบประมาณ มีข้อเสนอแนะคือ การเตรียมงบประมาณต้องมีการทบทวนแผนและทบทวนผลการดำเนินงาน มีการกำหนดนโยบายด้านงบประมาณที่ชัดเจน มีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ภายในของเทศบาล ทำการรวบรวมรายละเอียดสถิติ การคลังด้านงบประมาณ เพื่อเตรียมข้อมูลการจัดทำงบประมาณให้สอดคล้องกับความเป็นจริง

4.2 ด้านการอนุมัติงบประมาณ มีข้อเสนอแนะ คือ ต้องเตรียมข้อมูลรายละเอียดการจัดทำร่างงบประมาณเพื่อประกอบการพิจารณาอนุมัติงบประมาณ ให้ทันตามระยะเวลาที่ระเบียบกำหนด และมีการประชุมหรืออบรมให้ความรู้ด้านงบประมาณกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

4.3 ด้านการบริหารงบประมาณ มีข้อเสนอแนะ คือ การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างต้องมีความรอบคอบ โปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ ถูกต้องตามระเบียบ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องการแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีความรู้ความสามารถเข้าเป็นกรรมการในการดำเนินงาน การเบิกจ่ายเงินต้องเป็นไปตามแผนการใช้จ่ายเงิน การจัดลำดับความสำคัญและความจำเป็นในการเบิกจ่ายเงิน ให้สอดคล้องกับความเป็นจริง มีการรายงานการรับ-จ่ายเงินงบประมาณให้ประชาชนทราบ และเป็นไปตามระเบียบ

4.4 ด้านการตรวจสอบงบประมาณ ข้อเสนอแนะ คือ เจ้าหน้าที่ตรวจสอบงบประมาณ ต้องเป็นผู้มีความรู้ พัฒนาตนเอง ให้มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ หรือเข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อให้มีความรู้และทันสมัย มีการกำหนดมาตรฐานการตรวจสอบที่ชัดเจนและถูกต้องอยู่เสมอ มีการรายงานการรับ-จ่ายเงินงบประมาณตามระเบียบ และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ความเห็นของบุคลากรที่มีต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยที่พบมาอภิปรายผลตามสมมติฐานของการวิจัยดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ความเห็นของบุคลากรที่มีต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัย พบว่า ความเห็นของบุคลากรที่มีต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยที่พบนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

การวิจัยที่พบว่า ความเห็นของบุคลากรที่มีต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรของเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีการประชุมสัมมนา ปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะ ทำงานร่วมกัน เป็นประจำทุกเดือน เพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกัน จัดส่งบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อให้มีความรู้ ประสบการณ์ และนำมาพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่เสมอทำให้ปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อยู่ในระดับน้อย

ผลการวิจัยที่พบไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พระมหาสมคิด คำผิง (2546 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัญหาในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมชนีร์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่าปัญหาในการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลชุมชนีร์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของสุปัทม์ ทองรัตน์ (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอทมิฬไสย จังหวัดสิงห์ พบว่าปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของธิดารัตน์ งามสินธุ์ (2549 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อปัญหาการบริหารงานเทศบาลตำบล ในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ความคิดเห็นของพนักงานเทศบาลต่อปัญหาการบริหารงานของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของโกวิท สมนสาร (2550 : 73-77) ได้ศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารงบประมาณของเทศบาลขนาดกลาง ในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ปัญหาในการบริหารงบประมาณของเทศบาลขนาดกลาง ในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ครุณี น้อยเล็ก (2550 : 81-84) ได้ศึกษาปัญหา

การบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดพัทลุงพบว่า ปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดพัทลุงโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของชาติ ไทยแท้ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ เนตรนพิศ ไชยพิชิต (2552 : 80-81) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ละมัย วงศ์อามาตย์ (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของผู้มีหน้าที่บริหารงบประมาณ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานที่ 2 ความเห็นของบุคลากรที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง และหน่วยงานที่สังกัดแตกต่างกัน ต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

1. ผลการวิจัย พบว่า ความเห็นของบุคลากร ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งที่แตกต่างกัน โดยรวมมีความเห็นไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากผลการวิจัยที่พบว่า ความเห็นของบุคลากรที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ที่แตกต่างกัน ต่อปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมมีความเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรของเทศบาลเมืองมหาสารคาม ได้รับทราบปัญหา และนโยบายจากผู้บริหารชุดเดียวกัน มีการประสานงานและทำงานร่วมกัน มีการประชุมปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกันเป็นประจำทุกเดือน มีการตรวจสอบการบริหารงบประมาณของแต่ละหน่วยงานตามลำดับชั้นเพื่อสอบยันกับหน่วยตรวจสอบกลาง ผลการวิจัยที่พบนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้ ผลการวิจัยที่พบสอดคล้องกับผลการศึกษาของ โกวิทส์ สมสาร (2550 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาในการบริหารงบประมาณของเทศบาลขนาดกลางในจังหวัดมหาสารคาม พบว่าความคิดเห็นของบุคลากรของเทศบาล ที่มีระดับการศึกษา และสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกันระหว่างคณะผู้บริหารและพนักงานเทศบาล โดยรวมมีความเห็น ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ เนตรนพิศ ไชยพิชิต (2552 : 80-81) ที่ได้ศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีระดับการศึกษา สถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน ต่อสภาพปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ละมัย วงศ์อามาตย์ (2554 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงบประมาณของเทศบาลตำบลใน

จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของ ผู้มีหน้าที่บริหารงบประมาณ ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการวิจัย พบว่า ความเห็นของบุคลากรที่มีหน่วยงานสังกัดที่แตกต่างกัน โดยรวมมีความเห็นไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ทุกหน่วยงานที่สังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม ต้องปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับเดียวกัน และมีแนวทางปฏิบัติที่เหมือนกัน มีการตรวจสอบการบริหารงบประมาณของแต่ละหน่วยงานตามลำดับขั้นตอนเพื่อสอบยันกับหน่วยตรวจสอบกลางการกำหนดนโยบายด้านงบประมาณภายใต้การบริหารของคณะผู้บริหารเดียวกัน มีการประชุมปรึกษาหารือกัน เพื่อแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แก้ไขปัญหาาร่วมกัน มีการทำงานร่วมกัน ทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปแนวทางเดียวกัน จึงทำให้ความคิดเห็น โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เทศบาลควรดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านการเตรียมงบประมาณ เช่น การกำหนดนโยบายด้านงบประมาณให้ชัดเจน มีการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ภายในเทศบาลด้านงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับความเป็นจริง และควรจัดทำงบประมาณให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนมากขึ้น

1.2 เทศบาลควรจัดทำเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ที่สนองตอบต่อความต้องการของชุมชน และท้องถิ่นตามลำดับความสำคัญและความจำเป็นเร่งด่วน

1.3 เทศบาลควรตั้งงบประมาณในแต่ละหมวด/ประเภทให้เพียงพอในการเบิกจ่ายตลอดปี เพื่อไม่ต้องโอนหรือเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่าย

1.4 เทศบาลควรจัดอบรม/ประชุมสัมมนา ทำความเข้าใจร่วมกันระหว่างสายงานผู้ปฏิบัติและสายงานบริหารในหน่วยงานของเทศบาลเพื่อแก้ไขปัญหาาร่วมกัน หรือทำงานร่วมกันเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำการวิจัยการบริหารงบประมาณของเทศบาลเมืองมหาสารคาม เกี่ยวกับการเตรียมงบประมาณ เพื่อปรับปรุงแนวทางการบริหารงบประมาณให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ